

İstiklal Marşı'nın Söylemine Dair Öğretmen Adaylarının Farkındalık Düzeyi

Awareness Level of Prospective Teachers Regarding the Discourse of the National Anthem

Ünal ALDEMİR¹

1. Öğr. Gör. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, E-posta: unal.aldemir@erdogan.edu.tr

Araştırma Makalesi Research Article

10.5281/
zenodo.18110229

Geliş/Received: 15.11.2025

Kabul/Accepted: 27.12.2025

Yayın/Published: 30.12.2025

Öz

İstiklal Marşı, Türk milletinin istiklal mücadelesini simgeleyen, tarihsel, kültürel ve toplumsal bağlamda derin anlamlar barındıran bir metindir. Ulusal kimliğin oluşumunda ve millî birlik bilincinin güçlendirilmesinde önemli bir işlevi olan bu marş, yalnızca törensel bir ritüel olarak değil, aynı zamanda değer aktarımı açısından da önemli bir eğitim aracıdır. Bu metin, şüphesiz bir mesaja, bir söyleme sahiptir; ancak eğitim kurumları başta olmak üzere icra edildiği mekanlarda metnin söyleminin ne düzeyde anlaşıldığının ortaya konulması metnin söylem değeri açısından önemlidir. Özellikle öğretmenlerin bu konudaki farkındalık düzeyini tespit etmeye çalışmak daha değerlidir; zira öğretmenler, millî değerlerin taşıyıcısı ve aktarıcısı rolündedir.

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının İstiklal Marşı'nın söylemine ilişkin farkındalık düzeylerini belirlemek; söylem, anlam ve duygusal aktarım bağlamında bu farkındalığın nasıl şekillendiğini analiz etmektir. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, öğretmen adaylarının İstiklal Marşı'nın söylemini ne düzeyde anladıklarını belirlemeye yönelik olarak sorulan açık uçlu bir soru üzerinden toplanmıştır. Toplanan veriler, nitel içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Elde edilen verilere göre öğretmen adayları İstiklal Marşı'nın söylemine dair temaları ortalamanın altında algılayabilmiş; özellikle bazı temalarda ortalamanın oldukça altında kalmışlardır. Katılımcıların, İstiklal Marşı'nın söylemini bütünlüklü olarak algılamaya ve ifade etme bakımından son derece zayıf kaldığı söylenebilir.

Çalışma, öğretmen adaylarının Türkiye Cumhuriyetinin millî marşımız olan ve çokça okunan İstiklal Marşı'nın söylemine dair farkındalık düzeyini ortaya koyacak olması, İstiklal Marşı'nın aktarmak istediği söyleme dair bir çerçeve çizecek olması, algılanan söylem ile gerçekte var olan söylemin örtüşme derecesini ortaya koyacak olması bakımından değerlidir.

Anahtar Kelime: İstiklal Marşı, Söylem Analizi, Değerler Eğitimi

Abstract

The Turkish National Anthem is a text symbolizing the Turkish nation's struggle for independence, carrying profound meanings within its historical, cultural, and social context. Playing a significant role in the formation of national identity and the strengthening of national unity, this anthem is not only a ceremonial ritual but also an important educational tool for transmitting values. Undoubtedly, this text carries a message, a discourse; however, determining the extent to which its discourse is understood in the settings where it is performed, particularly in educational institutions, is crucial for assessing its discursive value. It is especially valuable to try to determine the level of awareness among teachers on this issue, as teachers play a crucial role in carrying and transmitting national values.

The purpose of this research is to determine prospective teachers' level of awareness regarding the discourse of the Independence March and to analyze how this awareness is shaped within the context of discourse, meaning, and emotional transmission. A case study design, a qualitative research method, was used in this study. The study group consisted of prospective teachers studying at the Faculty of Education at Recep Tayyip Erdoğan University. The study data was collected through an open-ended question to determine the level of understanding of the discourse of the National Anthem by prospective teachers. The data was analyzed using a qualitative content analysis method.

According to the data obtained, prospective teachers had a below-average perception of the themes related to the discourse of the National Anthem; in particular, they were significantly below average on some themes. Participants were extremely weak in their ability to perceive and express the discourse of the National Anthem holistically.

This study is valuable because it will reveal the level of awareness of prospective teachers regarding the discourse of the Turkish National Anthem, the İstiklal Marşı, which is widely recited; it will outline a framework for the message the İstiklal Marşı aims to convey; and it will demonstrate the degree of overlap between the perceived discourse and the actual discourse.

Keywords: National Anthem, Discourse Analysis, Values Education

Giriş

Söylem kavramı, sosyal bilimlerin birçok alanında temel bir analiz birimi olarak öne çıkmakta ve çok katmanlı bir yapıya sahip olması nedeniyle farklı disiplinlerde çeşitli şekillerde ele alınmaktadır. Söylemin en temel anlamda ne olduğu sorusu; dilin toplumsal işlevlerinden, bireyler arası iletişime, ideolojinin inşasından kültürel aktarım süreçlerine kadar geniş bir yelpazede tartışılmaktadır. En temel anlamıyla söylem, belirli bir bağlam içinde dile getirilen anlamlı ifadeler bütünü olarak tanımlanabilir (van Dijk, 1997). Foucault (1972) ise söylemi; bilgi, iktidar ve hakikat ilişkileri üzerinden ele alarak, onun sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda dünyayı anlamlandırma ve şekillendirme biçimi olduğunu ileri sürerek, bir bilgi üretim biçimi olarak, gerçekliği kurma, düzenleme ve meşrulaştırma yönüne dikkat çekmektedir. Güneş ise söylemi “zihinsel ve mantıksal düzlemde belirli bir tutarlılığa sahip bir düşünme ve algılama biçiminin yazılı ve/veya sözlü olarak ifade edilme şekli” olarak tarif etmiştir (2018, s. 13).

Dolayısıyla söylem, iletişim araçlarını son derece siyasî ve ideolojik bir boyuta taşıyarak Fairclough’un da ifade ettiği gibi bir yandan düşünce sistemlerini biçimlendirirken, diğer yandan toplumsal düzenin yeniden üretiminde merkezi bir rol üstlenir (Fairclough, 1995). Söylem, yalnızca dilsel bir yapı olmanın ötesinde, toplumsal gerçekliğin inşasında ve anlamın üretilmesinde merkezi bir rol üstlenmektedir. Bu nedenle, söylemin tanımlanması ve açıklanması hem dilbilimsel hem de toplumsal bağlamların dikkate alınmasını gerektirir. Bu izahlar çerçevesinde söylem, öznel arası anlamın üretildiği, sürdürüldüğü ve dönüştürüldüğü bir alan olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda söylem, toplumsal gerçekliğin kurucu bir unsuru olarak görülmektedir. Yanarışık’ın (2023, s. 76.) çalışmasında, söylemin “temelde, öznel arası anlamın üretildiği, sürdürüldüğü, dönüştürüldüğü ve buna bağlı olarak toplumsal gerçekliğin kurucusu haline geldiği alan” olarak tanımlandığı belirtilmektedir. Ayrıca, söylem analizinin ise “kullanımdaki dilin incelenmesi” olduğu ve bu incelemenin dilin toplumsal işlevlerini anlamada önemli bir metodoloji sunduğu ifade edilmektedir. Bu yaklaşım, söylemin yalnızca bireysel bir dil kullanımı değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bağlamda anlamın inşasında aktif bir rol oynadığını göstermektedir.

Söylem, yalnızca bireyler arası iletişimin bir aracı olarak değil, aynı zamanda toplumsal yapıların, ideolojilerin ve güç ilişkilerinin inşasında da merkezi bir rol oynar. Bu bağlamda, söylemin toplumsal işlevi, onun anlam üretme süreçlerinde ve toplumsal gerçekliğin inşasında oynadığı rol üzerinden değerlendirilir. Doyuran’ın çalışmasında, söylemin “genel itibarıyla tarihî, siyasî, ideolojik, toplumsal, sosyokültürel bir yapı arz ettiği” ve bu nedenle eleştirel söylem çözümlemesinin söylemin dil dışı sosyal yapısına odaklandığı ifade edilmektedir. Ayrıca, söylem analizinin temel amacının, söylemde anlatılmak istenen ve saklı olanı ortaya koymak olduğu, bu nedenle de söylemin dil içi özelliklerinden ziyade dil dışı bağlamlarının tespit edilmesinin çözümlemenin temelini oluşturduğu belirtilmektedir (Doyuran, 2018, s. 301).

Ekşi ve Çelik’in çalışmasında, söylem analizinin “konuşma ve metinler aracılığıyla oluşan anlam ürünleri ile ilgilenen geniş kapsamlı sosyal ve kültürel araştırmalar içinde kullanılan bir araştırma yöntemi” olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, söylem analizinin teorik arka planında sosyoloji, psikoloji, dilbilim, medya ve siyasal bilimler gibi birçok farklı alanın yer aldığı, her birinin söylem analizini kendi bakış açılarına ve bilimsel yöntemlerine dayalı olarak kullandığı ifade edilmektedir (2013, s. 99). Bu durum, söylemin çok disiplinli bir kavram olduğunu ve farklı bilimsel yaklaşımlarla ele alınabileceğini göstermektedir.

Söylemin tanımlanmasında kimi onun “toplumsal pratikleri anlamlandırmada ve yeniden üretmede oynadığı başat rol”e (Aytekin, 2018), kimi “toplumsal pratiklerle olan ilişki”sine (İlbaş, 2023) kimi “tarihsel ve toplumsal koşullarla olan ilişki”sine (Şahin, 2017) kimi “toplumsal ve politik süreçlerdeki belirleyici rol”üne (Hess vd., 2008) dikkat çekmektedir.

Söylem kavramının çok boyutlu ve disiplinler arası doğası, akademik yazında ve toplumsal pratiklerde nasıl işlediğine dair yapılan araştırmalarla daha da belirginleşmektedir. Söylemin tanımı, işlevleri ve analiz yöntemleri üzerine yapılan bu çalışmalar, kavramın yalnızca dilsel bir fenomen olmadığını, aynı zamanda toplumsal, kültürel ve akademik bağlamlarda bilgi üretimi, aktarımı ve paylaşımında merkezi bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, söylem kavramı ve söylem analizi, günümüz bilimsel araştırmalarında disiplinler arası bir yaklaşımın vazgeçilmez bir parçası olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye’de söylem analizine dayalı metin çözümlemelerinde sıklıkla medya, ders kitapları, edebî metinler ve siyasi konuşmalar üzerine çalışılmıştır. Inceoğlu (2012), söylemin özellikle medya metinlerinde nasıl bir araç olarak kullanıldığını ortaya koyarken; Ural ve Özkan Palavaroğlu (2024) ile Şimşek (2021) ders kitaplarındaki metinlerin söylemine dair çalışma yürütmüşlerdir.

Millî marşlar; bu metinler içerisinde hem edebî hem siyasi hem kültürel anlamda değerli olan; bu yönleriyle de söylem çalışmalarına konu olabilecek kıymette metinlerdir. Türkiye Cumhuriyeti’nin ulusal marşı olan İstiklal Marşı, bu bağlamda yalnızca bir şiir değil; millî kimliğin, bağımsızlık idealinin, dinî ve kültürel değerlerin söylemsel bir temsidir de. Marşın söylemi, tarihsel bağlamı, ideolojik arka planı, dilsel yapısı ve toplumsal işlevi üzerine yapılan araştırmalar hem sosyal bilimler hem de beşerî bilimler alanında zengin bir literatürün oluşmasına katkı sağlamıştır (Aldemir, 2022; Çetin, 2014; Doğan, 2016; Duymaz, 2014; Elev, 2014; Gür, 2016; Kandemir ve Torun, 2020; Kaplan, 1986). Örnek olarak Kılıç ve arkadaşları (2023), İstiklal Marşı’nı diğer millî marşlarla karşılaştırmak suretiyle onun özgünlüğünü ortaya koyarken; Aldemir (2022), marşı metinbilim açısından analiz etmiş; Yerinde (2022) ise akademik çalışmaların önemli bir kısmının üzerinde durduğu marşın tarihsel ve kültürel bağlamını merkeze alarak, metnin hangi toplumsal değerleri ve ideolojik yönelimleri öne çıkardığını incelemiştir.

İstiklal Marşı’nın söylemi, Türkiye’nin toplumsal yapısını, tarihsel tecrübesini ve ideolojik yönelimlerini anlamak açısından derinlikli bir analiz alanı sunar. Bu alanı nispeten doldurmak üzere Ahmet Güneş’in bir çalışması mevcuttur. Güneş, bu çalışmasında, Medya metinlerinin haber analizinde de kullanılan A. Teun van Dijk’in geliştirdiği eleştirel söylem analizi yöntemini Mehmet Akif Ersoy’un yazdığı İstiklal Marşı’na uyarlamıştır. Çalışma ile İstiklâl Marşı’nın tarihsel ve kültürel dayanakları üzerinden söylem çözümlemesi ve yorumlamasına, İstiklal Marşı’nı kaleme alan Mehmet Akif Ersoy’un bu metinde hangi olay, durum, olgu ve kişileri ön plana çıkarmış olduğu, soyut olarak hangi değerler üstünde durduğunu analiz edilmeğe çalışılmıştır. Güneş (2021, s. 152), İstiklal Marşı’nın dilsel kodlarla gerçekliği yeniden inşa ettiğini, belirli bir anlam ve ideolojinin öne çıkarılmasında çeşitli retorik ve stratejik yapıların etkin bir şekilde kullanıldığını belirtmektedir.

İstiklal Marşı, anaokulundan yüksek öğretime kadar öğretim sisteminin içerisinde yer alan, öğrencinin gerek öğretim materyalleri içerisinde yazılı olarak, gerekse sözlü olarak duyup dillendirdiği bir metindir. Sekiz yılı kesintisiz olmak üzere 12 yıllık zorunlu kademeli temel eğitimi tamamlamış, bu süreçte İstiklal Marşı’nın metnine gerek yazılı gerekse sözlü olarak maruz kalmış öğrencilerin marşın sahip olduğu söylemi ne düzeyde bildiği veya fark ettiğinin belirlenmeye çalışılması kıymetlidir. Çalışmanın temel problemini bu husus üzerine oturtulmuş ve çalışmanın problem cümlesi bu bağlam içerisinde şu şekilde belirlenmiştir: Yüksek öğretimin birinci sınıfındaki (12 yıllık zorunlu, kademeli temel eğitimi tamamlamış) öğretmen adaylarının İstiklal Marşı’nın söylemine dair farkındalık düzeyi nedir? Bu çalışmanın genel amacı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının millî marşı olan İstiklâl Marşı’nın söyleminin, aktardığı mesajların ne düzeyde anlaşıldığı/fark edildiğini ortaya koymaktır. Özel olarak ise zorunlu temel eğitimi tamamladıktan sonra eğitim öğretim sisteminin bir parçası olmak üzere eğitim fakültelerine yeni yerleşmiş öğretmen adaylarının söz konusu farkındalığa ne düzeyde sahip olduğunu betimleyerek aynı zamanda varsa söylemin aktarılmasında/anlaşılmasındaki aksaklıkları ortaya koymaktır. Eğitim sisteminde, özellikle öğretmen adaylarının bu tür ulusal ve kültürel metinleri anlamlandırma düzeyleri hem bireysel kimlik gelişimi hem de toplumsal değerlerin aktarımı açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, İstiklal Marşı’nın söyleminin öğretmen adayları tarafından ne düzeyde anlaşıldığının araştırılması, eğitim fakültelerinin temel amaçlarından biri olan millî ve manevi değerlerin kazandırılması, başka bir ifadeyle değerler eğitimi sürecine ışık tutabilir.

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) desenine göre desenlenmiştir. Durum çalışması, belirli bir olgunun kendi bağlamı içinde derinlemesine incelenmesini sağlar (Yin, 2018). Araştırmada, öğretmen adaylarının İstiklal Marşı’nın söylemini ne düzeyde anladıklarını belirlemeye yönelik olarak açık uçlu bir soru üzerinden elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi; İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Sınıf Öğretmenliği ve Resim-

İş Öğretmenliği bölümlerinin 1. sınıfında öğrenime başlayan toplam 105 öğrenci oluşturmaktadır.

Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ve katılımcılara yazılı olarak yöneltilen açık uçlu bir soru yoluyla toplanmıştır. Katılımcılara şu soru yöneltilmiştir: “İstiklal Marşı’nın vermek istediği temel mesaj nedir? Kısaca özetleyiniz.” Bu soru ile katılımcıların metne ilişkin anlamlandırma düzeyleri, söylemsel farkındalıkları ve temel temaları ne ölçüde kavrayabildikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Böyle bir çalışmada açık uçlu soruların kullanılması, katılımcıların metne dair özgün ve kişisel anlamlandırmalarını ortaya koyma açısından önemlidir. Açık uçlu sorular, katılımcıların yalnızca ezberlenmiş bilgileri değil, aynı zamanda metnin kendilerinde uyandırdığı duyguları, çağrışımları ve düşünceleri ifade etmelerine olanak tanır. Bu yöntem, özellikle metafor analizi ve içerik analizi gibi nitel araştırma teknikleriyle birleştirildiğinde, öğretmen adaylarının metne ilişkin zihinsel imgelerini ve anlam dünyalarını daha derinlemesine ortaya koyar. Bu tür nitel yaklaşımlar, İstiklal Marşı gibi sembolik metinlerin de öğretmen adayları tarafından nasıl anlamlandırıldığını ortaya koymada etkili olabilir.

Veriler, araştırmacının ders sonunda sınıf ortamında uyguladığı yazılı uygulama yoluyla toplanmıştır. Katılımcılara soruyu yanıtlamaları için 15 dakika süre verilmiş, uygulama gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların kimlik bilgileri alınmamış, tüm cevaplar kodlanarak anonim hale getirilmiştir.

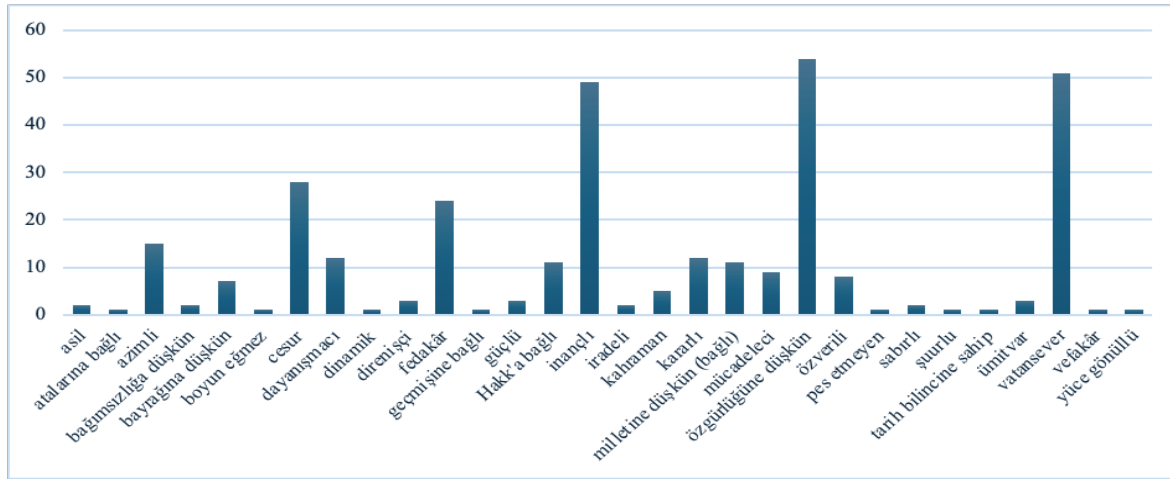
Toplanan veriler, Miles ve Huberman’ın (1994) ortaya koyduğu model doğrultusunda analiz edilmiştir. Bu kapsamda, ilk aşamada katılımcı yanıtları açık okuma yöntemiyle incelenmiş ve anlamlı birimlere ayrılarak veri indirgeme süreci gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada, benzer anlam birimlerinden hareketle kodlar oluşturulmuş ve tematik analiz yaklaşımı doğrultusunda temalar yapılandırılarak veriler sistematik biçimde sunulmuştur. Bu süreç sonunda elde edilen bulgular; “Türk milletinin karakteristik özellikleri”, “vatan savunması”, “istiklali hak ediş”, “vatan algısı” ve “İstiklal Marşı’nın önemi” tematik başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Son aşamada ise sonuç çıkarma ve doğrulama süreci kapsamında, kodlama iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak gerçekleştirilmiş, araştırmacılar arası uyumun %90’ın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Görüş birliğine varılamayan durumlarda üçüncü bir uzmanın değerlendirmesine başvurulmuş, analiz sürecinin güvenilirliği artırılmıştır.

Çalışma sürecinde etik kurallara uygunluk bağlamında katılımcılardan onam alınmış, gönüllülük esasına göre veri toplanmıştır. Katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş, verilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanımı esas alınmıştır. Araştırma, ilgili üniversitenin etik kurul onay belgesi ile yürütülmüştür.

Bulgular

İstiklal Marşı’nın söyleminin öğretmen adayları tarafından nasıl algılandığının araştırıldığı iş bu çalışmanın dayandığı veri kaynağı, toplam 105 öğrenciden açık uçlu soru formuyla toplanmış metinlerdir. Söz konusu metinlerin içerik analizine tabi tutulması neticesinde öğretmen adaylarının “İstiklal Marşı’nın vermek istediği temel mesaj”a dair dört farklı temayı öne çıkardıkları görülmüştür. Bu temalar; “Türk milletinin karakteristik özellikleri”, “vatan savunması”, “istiklali hak ediş”, “vatan algısı” şeklinde ifade edilen temalardır. Katılımcılardan bazıları, İstiklal Marşı’nın Türk milletinin temel ve üstün özelliklerini ifade etmek üzere yazıldığına vurgu yapmış ve bu özelliklerden bir veya birkaçını sıralamıştır. Bazıları ise şiirin Kurtuluş Savaşı’nda vatanın Türk milleti tarafından nasıl ve hangi şartlarda savunulduğunu vurgulamıştır. İstiklalin Türk milletinin hakkı olduğunun şair tarafından şiirde kullanılan çeşitli deliller yoluyla açıkça ifade edildiğine vurgu yapan katılımcıların bu delillerle ilgili ifadeleri üçüncü temada toplanmıştır. Son tema, Türk milletinin, şiire göre, “vatan”a nasıl baktığının çeşitli şekillerde ifade edildiği temadır. Aşağıda bu temalar ve bunların altında sıralanan ifadeler sunulmuştur.

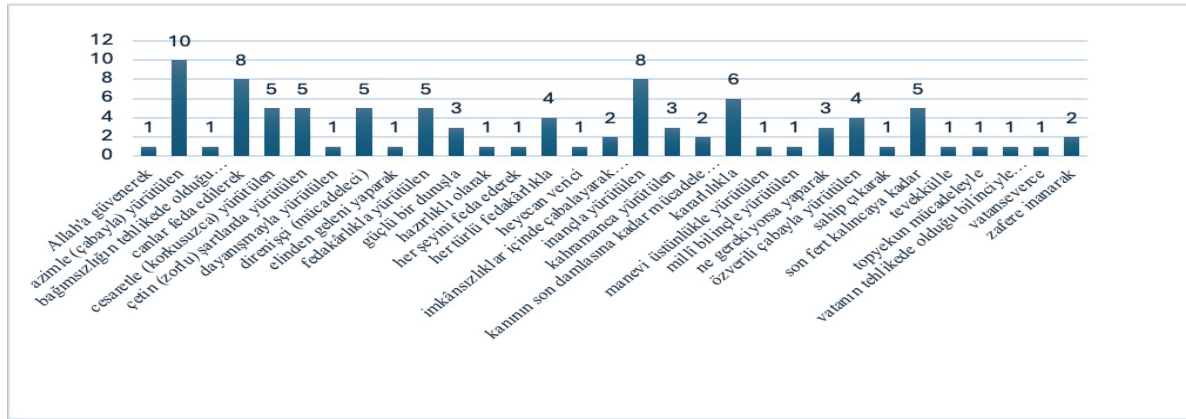
Öğretmen adayları, İstiklal Marşı’nın çeşitli vasıflarla (30) Türk milletinin karakteristik özelliklerini tanıttığını düşünmüşlerdir. Öğretmen adaylarına göre şair, İstiklal Marşı’nda en fazla Türk milletinin üstün karakteristik özelliklerini ortaya koyan temaya ağırlık vermiştir. Öğretmen adayları, bu tema altında, Türk milletinin üstün bir millet olduğu, 30 farklı vasıf kullanılarak iddia etmiştir. Bu tema ile ilgili istatistikleri gösteren tablo şu şekildedir:

Tablo 1: Türk Milletinin Karakteristik Özellikleri

Tablo incelendiğinde, söz konusu otuz özellikten; Türk milletinin özgürlüğüne düşkün, vatansever ve inançlı olma özelliklerinin açıkça öne çıktığı görülmektedir. Toplam 105 katılımcının 92'si, başka bir ifadeyle %88'i İstiklal Marşı'nın mevcut söyleminde bu temanın olduğuna işaret etmiştir. Bu temaya işaret eden katılımcılar 1 ilâ 7 arasında değişen sayıda özellik yazmışlardır ve yazılan özelliklerin ortalaması 4'tür.

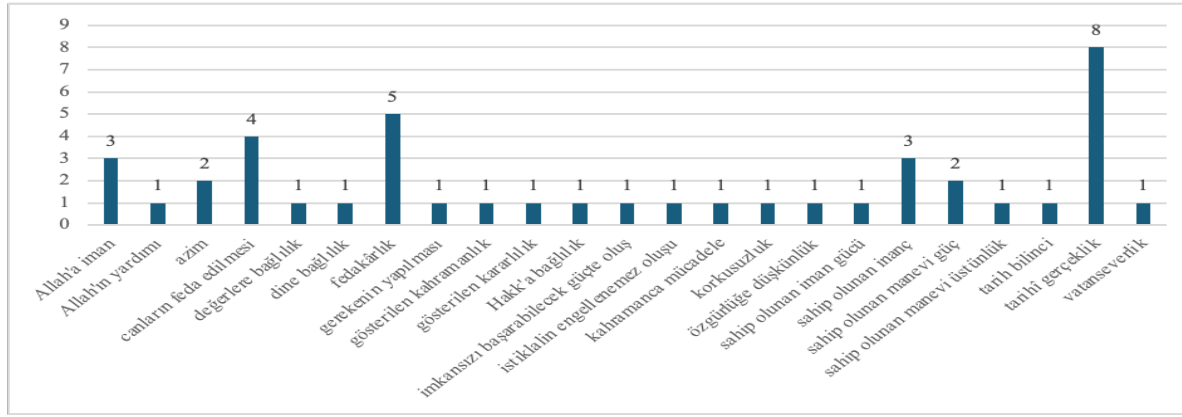
Öğretmen adaylarının İstiklal Marşı'nın söylemine dair belirledikleri temalarda ikinci sırayı “vatan savunması” almıştır. Katılımcıların 43'ü, başka bir ifadeyle %41'i, en az bir ifadeyle bu temaya işaret etmiştir. Bu temaya işaret eden katılımcılar 1 ilâ 5 arasında değişen sayıda özellik yazmışlardır ve yazılan özelliklerin ortalaması 2'dir. Bu tema ile ilgili istatistikleri gösteren tablo şu şekildedir:

Tablo 2: Vatan Savunması

Tablo incelendiğinde, katılımcıların vatan savunmasıyla ilgili 31 farklı duruma işaret ettiği görülmektedir. Bunlar içerisinde vatan savunmasının azim, kararlılık, inanç ve fedakarlıkla yürütülmesi gerektiğine dair ifadelerin ön plana çıktığı görülmektedir.

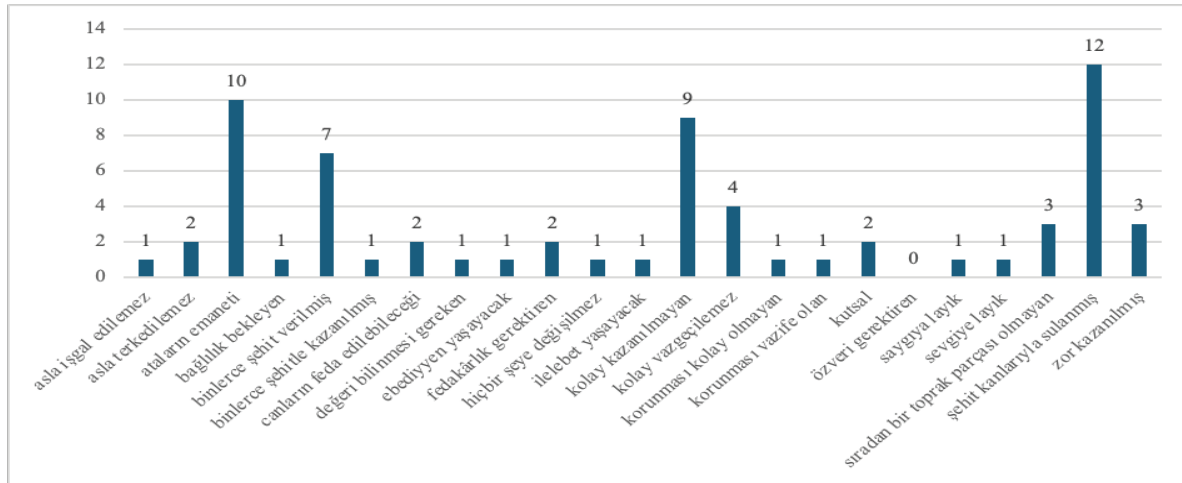
Üçüncü sırada yer alan tema, “istiklalin Türk milletinin hakkı olduğu”na dair temadır. Bu temaya en az bir ifadeyle işaret eden katılımcıların sayısı 28 (%27)'dir. Katılımcılar 23 farklı ifadeyle toplanabilecek şekilde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bu temaya işaret eden katılımcılar 1 ilâ 3 arasında değişen sayıda özellik yazmışlardır ve yazılan özelliklerin ortalaması 2'dir. Bu tema ile ilgili istatistikleri gösteren tablo şu şekildedir:

Tablo 3: İstiklalin Türk milletinin hakkıdır temasının gerekçeleri

Tablo incelendiğinde, katılımcıların % 35'inin bu temayla ilgili "tarihî gerçeklik"e vurgu yaptığı görülmektedir. Katılımcılar, Türklerin tarih boyunca hiç esaret hayatı yaşamadığına, istiklallerini hiç kaybetmediklerine, her zaman kendi devletlerinin olduğuna işaret ederek istiklalin Türk milletinin hakkı olduğunu vurgulamak istemişlerdir. İkinci sırada Türk milletinin gösterdiği fedakârlık, üçüncü sırada ise inancının gereği olarak istiklalin hak edildiğine dair vurgu vardır.

Dördüncü tema ise "vatan bilinci"ne işaret eden temadır. Bu temada katılımcılar İstiklal Marşı'nın Türk milletine vatanı bakış, vatan anlayışıyla ilgili telkinlerde bulunduğu dair ifadeler kullanmışlardır. Bu temaya en az bir ifadeyle işaret eden katılımcıların sayısı 37'dir. Bunlar 23 farklı ifade kullanmışlardır. Bu ifadeler 1 ilâ 5 arasında değişmektedir. Dördüncü sıradaki temaya ait istatistikleri gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 4: Vatan Bilinci

Tablo incelendiğinde vatan bilincinin temelinde bu topraklar için dökülen kanların, verilen şehitlerin ön planda tutulduğu, bu vatanın büyük fedakârlıklarla alındığı ve korunduğunun vurgulandığı, vatana genel anlamda atalardan emanet alınan kutsal bir toprak parçası olarak bakıldığı görülmektedir.

Bu ana temaların haricinde katılımcılardan 12 tanesi İstiklal Marşı'nın işlevine dikkat çekmişler, onun birleştirici, moral, güç ve cesaret verici yanını vurgulamışlardır.

Bulgular incelendiğinde birinci temayla ilgili farkındalığın iyi durumda olduğu (92 katılımcı) söylenebilir. Türk milletinin üstün bir karakterde olduğuna dair farkındalık yüksek olsa da bu üstün vasıfların neler olduğuyla ilgili verilen örneklerin ortalaması orta seviyededir (dört).

Öteki temalarla ilgili farkındalık düzeyi ortanın altındadır. “Vatan savunması” (43 katılımcı), “istiklalin Türk milletinin hakkı” olduğu (28 katılımcı) “vatan bilinci” (35 katılımcı) temalarında farkındalığın ortalamanın altında olduğu görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Eleştirel söylem analizinin temelinde, metnin bağlamı ve üretildiği toplumsal koşulların dikkate alınması yer alır. Ahmet Güneş’in İstiklal Marşı üzerine gerçekleştirdiği çalışmada, A. Teun van Dijk’in eleştirel söylem analizi modeli temel alınarak, marşın makro ve mikro yapılarının, söylemsel stratejilerinin ve ideolojik vurgularının çözümlendiği görülmektedir. Güneş, çalışmasında “eserde gerçeklik olgusu dilsel kodlarla yeniden inşa edilmiş ve belli bir anlam ve ideolojinin öne çıkarılmasında çeşitli retorik ve stratejik yapılar etkin bir şekilde kullanıldığı” sonucuna ulaşmıştır (Güneş, 2021, s. 152). Bu yaklaşım, İstiklal Marşı’nın yalnızca bir şiir ya da marş olarak değil, aynı zamanda bir ulusun kimliğini ve tarihsel deneyimini yansıtan çok katmanlı bir söylem olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Güneş, çalışmasında sekiz kategoride (uzamsal yapı, zamansal yapı, kişiler, kimlik-rol-ilişkiler, niyet, bilgi, ideoloji, eylem) İstiklal Marşı’nı analiz etmiştir. Bu bağlamda bulgular değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılabilecektir:

“Uzamsal yapı” unsurlarından yurt/vatan kavramının 179 kez; toprak kavramının 38 kez kullanıldığı görülmektedir.

“Zamansal yapı” unsurları bakımından katılımcıların Türk milletinin tarihi/geçmişinden (39 kez) ezel ve ebed/sonsuz kavramlarından (20 kez) bahsettiği görülmektedir.

“Kişiler” bağlamında; Türk askerinden (26 kez), Türk milletinden (183 kez), gençlerden (6 kez), şehitlerden (27 kez); ata/dede/ecdattan (7 kez) ve Allah/Rab/İlah’tan (20 kez) bahsedildiği görülmektedir.

Kimlik-rol-ilişkiler bağlamında bakıldığında Türk milleti (183 kez) bir kimlik olarak kullanıldığı görülmektedir. Türk milletinin en önemli rolü vatanı savunmak ve bu uğurda şehit olmak, canını feda (30 kez) etmektir. Bu vatan (179 kez) Türk milletine emanettir (9 kez).

“Niyet” bağlamında İstiklal Marşı’nın söyleminde ağırlıklı olarak vatanın savunulması, ataların emanetine sahip çıkılması, gereken her türlü fedakârlığın yapılması, ümitsizliğin kırılması, birlik ve beraberliğin temin edilmesi ön plana çıkmaktadır.

Katılımcıların Türk milletinin karakteristik özellikleri (318 kez), istiklale olan düşkünlüğünü ve onu hak edişi (43 kez), vatan algısı (71 kez) “Bilgi” boyutundan değerlendirilebilir.

İstiklal Marşı’nın “ideoloji”si bağlamında öğretmen adaylarının algıları gözden geçirildiğinde; istiklalin Türk milletinin hakkı olduğuna dair bir ideolojik anlayışın genel olarak yaygın olduğu görülmektedir. Üç katılımcı bunu Kur’an’daki Allah’ın vaadine dayandırırken; 54 kişi, Türk milletinin esaret hayatı yaşayamayacağına dair sahip olduğu inanca atıfta bulunmuştur. Her türlü fedakarlığa hazır olma (15 katılımcı), Tarih’te Türk milletinin hiç esaret görülmemiş olması (10 katılımcı), Allah’a iman ve onun yardımı (6 katılımcı) bu düşünceye dayanak gösterilen öteki kanıtlardır.

“Eylem” başlığı altında öğretmen adaylarının vatan savunması, milli mücadele konusuna yoğunlaştıkları görülmektedir. Katılımcılar bu mücadelenin azim ve kararlılıkla (16 katılımcı), fedakârlıkla (17 katılımcı), inançla (11 katılımcı) yürütülmesi gereken bir mücadele olduğuna vurgu yapmışlardır.

Güneş’in çalışmasında ortaya koyduğu kategorilerle ilgili öğretmen adaylarının farkındalığa sahip olduğu; ancak bu farkındalığın bazı maddeler haricinde ortalamanın altında kaldığı görülmektedir. Katılımcıların Türk milletinin karakteristik özelliğine dair İstiklal Marşı’nın söylemine dair farkındalığı %88’ken; vatan savunması (%41), istiklalin Türk milletinin hakkı olduğu (%27) vatan bilinci (%35) temalarında farkındalık ortalamanın altında kalmıştır.

Çetin’in İstiklâl Marşı’mızı Anlamak adlı çalışmasında (2014), istiklal marşını satır satır ele almış ve vermek istediği mesajları kaynaklara dayalı olarak analiz etmiştir. Çetin’in ve daha sonra Aldemir’in (2022) çalışmalarında ifade ettikleri üzere İstiklal Marşı’nın metni üstün bir kompozisyon düzeniyle oluşturulmuştur. Bu kompozisyon giriş (Ümitsizlik ve korkunun hâkim olduğu bir işgal sürecinin başlarını temsil eder. Bu Akif’in “şafak” ve “hilal” kelimelerini tevriyeli olarak kullanmasıyla gün batımı ve hilalin küçülme evresiyle temsil edilir. Bu evrede ümitsizlik, korku ve öfke hem insanlarda hem de milleti temsil eden hilalde vardır.), gelişme (“korkma” nidasıyla başlayan ve

sırasıyla önce milletin sonra milletin ve hürriyetin sembolü olan bayrağın teskin ve iknasıyla devam eden bir süreçtir. Akif burada milleti ikna edecek akli ve manevi delilleri kullanmıştır. Neticesinde şahadetle sonuçlanacak çetin ama kararlı bir mücadele başlar.) ve sonuç (Mücadelenin sonucunda zafere ulaşılır ve ebediyyen bayrağa da millete de izmihlalin olmayacağı tescillenmiş olur.) bölümlerinden oluşan bir destan metnidir. Katılımcılardan bazıları (6 katılımcı) İstiklal Marşı'nın bir destan olduğundan bahsetmiş ancak katılımcılardan hiçbiri bunu, istiklal marşının metin yapısı, anlatısı bağlamında kullanmamıştır. Yapılan çeşitli çalışmalarda İstiklal Marşı'ndaki söylemin belli bir kompozisyonla aktarıldığı vurgulanmaktadır. Mesela Banarlı, “şafak” kelimesinin şair tarafından ilk dörtlükte eski manasıyla son beşlikte ise halkın kullandığı manada kullanmak suretiyle bu kompozisyon bütünlüğünü kurduğuna dikkat çekmiştir (Banarlı, 1950). Gündüz, aynı durumu gece-gündüz benzetmesi olarak değerlendirmiştir (Gündüz, 2008, s. 616). Düzdağ ise İstiklal Marşı'nın Türk milletinin hasletlerini dile getirmek ve onun nasıl, hangi şartlarda ve hangi gayeyle yaşayacağını dile getirmek üzere yazılmış bir millî yemin olduğuna vurgu yapmıştır (Düzdağ, 2008). Şiirde bütünlüğü gösteren başka bir kullanım da “hilal” kelimesinin çift anlamıyla kullanılmış olmasıdır. Pala'nın işaret ettiği üzere ayın evrelerinde iki hilal vardır: batmakta olan aya ait hilal ve doğmakta olan aya ait hilal (Akay ve Andı, 2010, s. 161). Aynı kelimenin sıfatları da benzer bağlamda kullanılmış, hilal şiirin başında “nazlı” olarak nitelendirilirken sonunda zafer kazanması dolayısıyla “şanlı” olmuştur (Akay ve Andı, 2010, s. 87). Marş, hak ve istiklal ile başlar; aynı şekilde hak ve istiklal ile biter. Şiire ait mesajın bir bütünlük içerisinde oluşunun, birçok araştırmacının da üzerinde durduğu gibi, en önemli delili, şiirin bütün mısralarının bir önerme (veya iç içe geçmiş iki önermenin) ile baştan sonra birbirine bağlanmış olduğudur (Akay ve Andı, 2010, s. 93): 1. Korkmana gerek yok; çünkü... 2. Korkma, istiklal Türk milletinin hakkıdır; çünkü...

Bu önerme, bu tez, şiirde iki yerde tekrarlanır; hatta ikincisinde şiirin biçimsel yapısını değiştirmek pahasına şair, şiirini bu tezi perçinleyerek bitirir. Şair, şiirinin temel önermesi olan bu tezi yalnızca basitçe iki kere tekrarlamaz; bilakis şiirin ve kurtuluş savaşı sürecinin başında iddia olarak ortaya koyduğu tezini, süreç boyunca işleyerek sürecin sonunda da tekrar vurgulamak suretiyle önermesini bir sonuca bağlamış olur. Şair, şiirinin son kısmında vurguladığı gibi bu istiklali/hürriyeti hak edişin iki dayanağı vardır. İman ve karakter. Şiir boyunca imanının yansımalarını da Türk milletinin karakterinin yansımalarını da çeşitli örneklerle gösteren şair, şiirin sonunda istiklali hak edişin şiiri boyunca sıraladığı gerekçelerini bu iki durumla özetlemiş olur. Bu bağlamda katılımcıların yukarıda ifade edildiği gibi Türk milletinin inancına ve karakterine dair farkındalığından söz edilebilir; ancak hiçbir katılımcı şiirin temel önermesine dair bu şekilde bütünlüklü bir açıklama yapmamıştır. Katılımcıların şiirin söylemini parça parça algıladıkları; ancak bir bütünlük kuramadıkları, şiirin kompozisyonunu ve bu kompozisyonla aktarılmak istenen temel mesajı ifade edemedikleri söylenebilir.

İstiklal Marşı, kültürel mirasın ve değerlerin aktarılması, toplumsal hafızanın inşasında son derece önemli bir yere sahiptir. Kültürel belleğin aktarımı ve toplumsal hafızanın inşası, eserlerin yalnızca popülerlik düzeyleriyle değil, aynı zamanda bu eserlerin içeriklerinin, sembolik anlamlarının ve toplumsal işlevlerinin ne ölçüde kavrandığıyla da yakından ilişkilidir. Kültürel bellek, bir toplumun geçmişiyle kurduğu bağın sürekliliğini sağlayan, ortak değerlerin ve deneyimlerin gelecek kuşaklara aktarılmasına aracılık eden bir mekanizma olarak tanımlanır (Kandemir, 2022). Bu aktarım sürecinde, popüler eserler çoğunlukla kültürel belleğin taşıyıcıları olarak öne çıkar; ancak bu eserlerin anlam katmanlarının yüzeyde kalması, toplumsal hafızanın sığlaşmasına ve kültürel değerlerin derinlikli biçimde içselleştirilememesine yol açabilir. Ayten “İlkokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerde Kültürel Değerler” adlı çalışmasında kültürel mirasın eğitim yoluyla aktarımı sürecinde de popülerleşen eserlerin anlaşılması sorunu gündeme getirmiştir. Kendisi, ders kitaplarında yer alan metinlerde kültürel değerlerin aktarımı üzerine yapılan analizlerde, kültürel değerlerin çoğunlukla belirli temalar etrafında sunulduğu, ancak bu değerlerin öğrenciler tarafından ne ölçüde içselleştirildiğinin tartışmalı olduğu belirtilmektedir (Ayten, 2021, s. 2183). Bu bulgu, popülerleşen eserlerin eğitim ortamında da derinlemesine anlaşılmasının önünde engeller bulunduğunu göstermektedir. İstiklal Marşı'nın Türk toplumunu birleştirici, ortak kabul gören ve sosyal hayatın içinde sürekli duyulan yanı göz önünde bulundurulduğunda bu eser, Süleyman Çelebi'nin Mevrit adıyla meşhur Vesiletü'n-Necât adlı eserine benzetilebilir. Yürümez'in ifade ettiği gibi Mevrit de yüzyıllarca Türk halkının manevi sığınağı olmuştur (2023, s. 7); ancak görüldüğü üzere o da bunca meşhur olmasına rağmen gün geçtikçe anlaşılabilirliğini kaybetmiş bir eserdir. Bu bağlamda İstiklal Marşı'nın popülerleşmenin getirdiği erozyondan korunması için öğretiminde mümkün mertebe popüler yüzeyellikten uzak

durmak gerekir. Zira katılımcıların cevapları incelendiğinde temalarla ilgili kullanılan ifadelerde benzerlik oranının oldukça yüksek olması bunun bir işareti olarak değerlendirilebilir.

Kaynakça

- Akay, H. ve Andı, F. (2016). *İstiklâl Marşı istikbâl marşı 41 dize 41 yorum*. Hat.
- Aldemir Ü. (2022). İstiklal Marşı'nın metinbilim açısından incelenmesi. *XIII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, içinde (ss. 540-556). Rize, Türkiye, 14 - 16 Ekim 2021.
- Aytekin, M. (2018). Sinemada söylem ve ideoloji: Samira Makhmalbaf filmleri üzerine bir inceleme - Discourse and ideology in sinema: A review on the films of Samira Makhmalbaf. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 1(1), 59-76.
- Banarlı, N. S. (1950). İstiklâl Marşı'nın mânâsı. *Hürriyet Gazetesi*, 28.01.1950.
- Çelik, H. ve Ekşi, H. (2013). Söylem analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27(27), 99-117.
- Çetin, N. (2014). İstiklâl Marşı'mızı anlamak. *Türkoloji Dergisi*, 21(2), 2-69.
- Doyuran, L. (2018). Medyatik bir çalışma alanı olarak eleştirel söylem çözümlemesi (televizyon dizileri örneğinde). *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(4), 301-323.
- Düzdağ, M. E. (2008). *İstiklâl şairi Mehmet Âkif Ersoy*. Fide Yayınları.
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis*. Longman.
- Foucault, M. (1972) *The archaeology of knowledge and the discourse on language*. (Translated from the French by A. M. Sheridan Smith). Pantheon Books.
- Gündüz, N. (2008). Türk İstiklal Marşı ile İngiliz Milli Marşı'na üslup açısından karşılaştırmalı bir bakış. *I. Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Sempozyumu*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, içinde (ss.613-620). Burdur, Türkiye.
- Güneş, A. (2021). Eleştirel söylem analizi çerçevesinde metin çözümlemesi: İstiklal Marşı örneği. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 152-168.
- Güneş, Ahmet (2018) Yazılı basında haber söylemi: 24 haziran 2018 cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçim haberlerinin çözümlemesi. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6, 12, 13-42.
- Hess, S., Kleinschmit, D., Theuvsen, L., von Cramon-Taubadel, S., Zschache, U. (2008). Conceptualizing Path Dependence through Discourse Analysis: The Case of Seasonal Farm workers in Germany. *12th Congress of the European Association of Agricultural Economists*. EAAE.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage Publications.
- İlbaş, S. (2023). Türkiye insan hakları ve eşitlik kurumu kurul kararlarında kurumsal söylem çözümlemesi. *Disiplinler Arası Dil Araştırmaları*, 7(7), 149-173. <https://doi.org/10.48147/dada.1377393>
- İnceoğlu, Y. ve Sözeri, C. (2012) Nefret suçlarında medyanın sorumluluğu: 'Ya sev ya terk et ya da... Nefret söylemi ve/veya nefret suçları, Yasemin İnceoğlu (der.) içinde (ss. 23-37). Ayrıntı Yayınları.
- Kandemir, S. (2022). Kültürel bellek aktarıcısı olarak Instagram: TRT arşiv örneği. *TRT Akademi*, 7(14), 82-103. <https://doi.org/10.37679/trta.1010508>
- Kasa Ayten, B. (2021). İlkokul Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde kültürel değerler. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(40), 2168-2190. <https://doi.org/10.26466/opus.902826>
- Kılıç, G., Budak, İ. ve Haşiloğlu, S. B. (2023). Ülke milli marşları ve İstiklal Marşı'nın özgünlüğünün veri analizi. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10 (1-Prof. Dr. Feyzullah EROĞLU Armağan Sayısı), 96-109. <https://doi.org/10.47097/piar.1180263>
- Şahin, Y. (2017). Michel Foucault'da söylem analizi. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD)*, 3(6), 119-135.

- Şimşek, R. (2021). Türkçe ders kitaplarında modernizm eleştirisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(3), 1022-1038. <https://doi.org/10.16916/aded.938196>
- Ural, A. ve Özkan Palavaroğlu, S. (2024). Ortaokul fen bilimleri ders kitaplarındaki ideolojik örüntüler. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 43(1), 617-645. <https://doi.org/10.7822/omuefd.1386839>
- van Dijk, T. A. (Ed.). (1997). *Discourse as social interaction*. Sage.
- Yanarışık, O. (2023). Uluslararası ilişkiler kuramlarında söylem kavramı. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 11 (Özel Sayı), 75-93. <https://doi.org/10.14782/marmarasbd.1371983>.
- Yerinde, A. (2022) İstiklal Marşı özelinde Türk milletini güçlü kılan dinî ve millî değerler. *MANAS Journal of Religious Sciences*, 1/1, ss. 7-32.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6. Baskı). Sage.
- Yürümez, R. ve Yürümez, A. (2023). *Kırgız Türkçesiyle bir mevlit*. (Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi, Çeviri Yazı, Sözlüklü Dizin, Tıpkıbasım). Bengü Yayınları.

Extended Abstract

The İstiklâl Marşı (National Anthem of Türkiye) is a text that symbolizes the Turkish nation's struggle for independence and embodies profound meanings within historical, cultural, and social contexts. Serving a significant function in the formation of national identity and the strengthening of national unity, the anthem is not merely a ceremonial ritual but also an important educational instrument for the transmission of values. The text of the İstiklâl Marşı is embedded throughout the education system from kindergarten to higher education, encountered by students both in written instructional materials and through oral performance. Undoubtedly, the anthem conveys a message and a discourse; however, determining the extent to which this discourse is understood in the settings where it is performed—particularly in educational institutions—is crucial for evaluating its discursive value. Examining teachers' levels of awareness in this regard is especially important, as teachers function as carriers and transmitters of national values.

What is the level of awareness among first-year pre-service teachers—who have completed twelve years of compulsory, staged basic education—regarding the discourse of the İstiklâl Marşı? The general aim of this study is to reveal the extent to which the discourse and messages conveyed by the İstiklâl Marşı, the national anthem of the Republic of Türkiye, are understood and recognized by its citizens. More specifically, the study seeks to describe the level of awareness possessed by pre-service teachers who have newly enrolled in faculties of education after completing compulsory basic education, and to identify potential shortcomings in the transmission and/or comprehension of the anthem's discourse. Within the education system, particularly in teacher education, the level at which such national and cultural texts are interpreted holds critical importance for both individual identity development and the transmission of societal values. In this context, investigating the degree to which the discourse of the İstiklâl Marşı is understood by pre-service teachers may shed light on one of the fundamental objectives of faculties of education: the cultivation of national and moral values, in other words, the process of values education. The study group consists of pre-service teachers enrolled in the faculty of education at a public university in Türkiye.

The discourse of the İstiklâl Marşı offers a profound analytical field for understanding Türkiye's social structure, historical experience, and ideological orientations. Although numerous studies have been conducted to address this field, they have generally focused on the textual analysis of the anthem itself. In the existing literature, no study has been identified that examines the extent to which the discourse of the anthem is understood by its addressees, particularly by pre-service teachers.

This study was designed according to the case study approach, one of the qualitative research methods. The data were interpreted based on responses obtained through an open-ended question aimed at determining the extent to which pre-service teachers understand the discourse of the İstiklâl Marşı.

Data were collected through a written open-ended question developed by the researcher and administered to participants (a total of 105 participants) in written form. This question sought to determine participants' levels of interpretation of the text, their discursive awareness, and the extent to which they could grasp its core themes. The use of open-ended questions in such studies is important for eliciting participants' original and personal interpretations of the text. When combined with qualitative research techniques such as metaphor analysis and content analysis, this method enables a deeper exploration of pre-service teachers' mental images and meaning-making processes related to the text. Such qualitative approaches can be effective in revealing how symbolic texts like the İstiklâl Marşı are interpreted by pre-service teachers.

The data were collected through a written application administered by the researcher in the classroom environment at the end of a course session. Participation was voluntary. No identifying information was collected, and all responses were coded to ensure anonymity.

In the first stage of analysis, participant responses were examined using an open reading approach, and a data reduction process was conducted by dividing the responses into meaningful units. In the second stage, codes were generated based on similar meaning units, and themes were constructed in accordance with the thematic analysis approach, allowing the data to be presented systematically. As a result of this process, the findings were classified under the thematic categories of "characteristic traits of the Turkish nation," "defense of the homeland," "deserving

independence,” “perception of the homeland,” and “the importance of the İstiklâl Marşı.” In the final stage, as part of the conclusion drawing and verification process, coding was conducted independently by two researchers, and inter-rater agreement was found to exceed 90%. In cases of disagreement, a third expert was consulted, thereby enhancing the reliability of the analysis process.

An examination of the findings indicates that awareness related to the first theme is relatively high (92 participants). Although awareness of the Turkish nation’s superior character is high, the average number of examples provided regarding these superior traits is moderate (four). Awareness levels related to the other themes are below average. Specifically, awareness regarding “defense of the homeland” (43 participants), “independence as the right of the Turkish nation” (28 participants), and “homeland consciousness” (35 participants) was found to be below the mean.

Throughout the research process, ethical principles were observed. Informed consent was obtained from participants, data were collected on a voluntary basis, participants’ identities were kept confidential, and the data were used solely for scientific purposes. The study was conducted with the approval of the ethics committee of the relevant university.

This study is valuable in that it reveals the level of awareness among pre-service teachers regarding the discourse of the İstiklâl Marşı, a frequently recited national anthem; outlines a framework for the discourse the anthem seeks to convey; and demonstrates the degree of alignment between the perceived discourse and the discourse inherent in the text itself.

Çalışmanın yazarı “COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki hususları beyan etmiştir:

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma için etik kurul belgesi gerekmektedir. / **Ethics Committee Approval:** Ethics committee approval is required for this study.

Finansman: Bu çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan destek alınmamıştır. / **Funding:** No support was received from any institution or organization for this study.

Destek ve Teşekkür: Çalışmanın araştırılması ve yazımı esnasında destek veya fikirlerine başvuru herhangi bir kişi bulunmamaktadır. / **Support and Acknowledgments:** There is no person whose support or ideas are consulted during the research and writing of the study.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur. / **Declaration of Conflicting Interests:** The author has no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this article.

Yazarın Notu: Bu çalışma 13 Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu’nda sunulan sözlü bildirinin genişletilmesiyle oluşturulmuştur. / **Author’s Note:** This study is an expansion of an oral presentation given at the 13th International Social Studies Education Symposium.

Katkı Oranı Beyanı: Bu makalenin tüm bölümleri tek yazar tarafından hazırlanmıştır. / **Author Contributions:** All sections of this article have been prepared by a single author.